Xurree Milkaaâ€™inna fi Gammachuu-lakk.3

Description

Barruun tuni barreefamoota gaggabaabo jiâ€™a Bitootessa (March) 2016 fuula Fesbuuki Jireenya Badhaatu irraa walitti kuufamteedha.

Hanga fedhan namoonni cubbuu/badii haa raawwatan, isaan hin hordofin hin akkeessin. Namoonni baayâ€™een sababa akkeessutin cubbuutti kufu. Akkana siin jechuu dandaâ€™u,â€•Namni hunduu jaalalle dubartii/dhiiraa qaba. Kana namni hunduu ni hojjata. Ati nama addaati? Dargaggummaa keetti fayyadami. Yoo amma of hin bashanansiisin yoom of bashanansiisuf? Rakkoo hin qabu boodarra ni tawbatta, Rabbiin gafurrahimiâ€¦.â€• Hanga isaan hordoftu haala kanaan si sossobu. Namoonni kunniin sheyxaana namaati irraa garagali,wanta isaan jedhan gonkumaa hin dhagahin.

Kabajama/tu obboleesa/obboleetti koo sheyxaana fi namoota fedhii ofii hordofaniin hin gowwomin. Osoo namni tokkichi kan dhugaa hordofuu fi badii irraa fagaatu si qofa taâ€™eyyu, gonkumaa badii raawwattoota hin hordofin. Hanga fedhe badii fi wanti fokkuun haa babalâ€™atu injifannoo fi milkaaâ€™inni haqaa fi namoota ishii hordofaniif taâ€™a. Seenaa keessatti hawaasa badii hojjachuun milkaaâ€™e ni jiraa? Yeroo gabaabaf bilicliciin/ballaqqeessi addunyaa tanaa milkaaâ€™inna itti fakkaachu dandaâ€™a. Garuu dhumni isaani halaakama/kufaatidha. Kanaafu badii/cubbuu raawwatota hin hordofin. InshaAllah si kan milkaaâ€™u fi gammadu.

Jireenya kee keessatti nama haqaa fi dhugaa taâ€™ee qabaadhu. Namni keessi isaa dhugaa yeroo rakkoo sirraa hin fiigu, si bira dhaabbata. Namni haqa kan hin sobne duniyaa baddu tana argachuuf si hin sobu. Keessumatti jireenya gaaâ€™ilaa kee keessatti nama haqaa fi dhugaa dubbatu filadhu. Sobni jireenya kee balleessa. Atillee nama haqaa fi hin sobne taâ€™uuf carraaqi.

> Yaada â€œAni dargaggeessa/shamara. Anillee akka namoota biroo of bashannansiisu qaba. Maaliif of hidha? Maalii yeroo dheeraa nan qaba boru nan tawbadha.â€• Jedhu mataa keessatti kuufachun cubbutti hin lixin. Kuni waxmadii sheyxaana kan inni nama ittiin gowwomsudha. Dhumni cubbuu hadhaa fi badii malee wanta biraati miti. Jalqaba irratti gammachuu xiqqoo ni argatta dhumarratti garuu hadhaa fi badii keessaa hin baanetti si dabarsa. Duuti yoom akka dhuftu namu hin beeku. Dargaggoonni kumaatamatti lakkaawaman duâ€™aaf qalma osoo taâ€™aa jiranuu akkamitti nuti yeroo dheera qabna,boru ni towbanna jechutti gootomne.

Wanta namoonni mataa ofiiti hin hojjanneef isaan hin faarsin. Osoo wantoota gaggaari hojjataniyyuu garmalee isaan faarsun akka kufan sababa hin taâ€™iniif. Faarsu dhiisiti jechoota gaggaarin isaan jajjabeessi. Fakkeenyaf, â€œHojii baayâ€™ee hojjachaa jirta akkamitti kana hunda hojjachu dandeesse?, ati nama garmalee qaroodha, namni si/isa fakkaatu hin jiruâ€¦â€• jechuun dugda isaa kutuudha. Yommuu namni tokko haala kanaan faarfamu sheyxaanni akka of dinqisiifatu isa godha, kuni hundii qananii Rabbiin itti kenne taâ€™uu isaa irraanfachuun humna isaa qofaan akka waan milkaaâ€™e godhe itti

mulâ€™isa. Ergasi namtichi kuni osoo hin beekin kaayyoo ofii irraa mucucaata. Namoota meeqatu jiru osoo faaruf dharraâ€™anu karaa walakkaa irratti hafan, osoo hin milkaaâ€™in kufan. Diinni nama injifachuu yoo barbaadu nama faarsaa mitiree? Kanaafu namoota faarsu osoo hin taâ€™in haala kanaan jajjabeessi. â€œMashaAllah hojii gaarii hojjataa jirtaa itti fufi. Rabbiin si haa gargaaru. Wanta qabatte irraa duubatti hin deebiâ€™in. Obsaan carraaqi, Rabbiin mindaa kee si haa kafaluâ€¦â€•

Yommuu gara sadarkaa gara oliitti ol bahu barbaaddu, qormaata baayâ€™een si muudatu. Fakkeenyaf yeroo tokko tokko sheyxaani imaana kee hurgufuu dandaâ€™a. Dhamaâ€™insi fi dukkanni si haguugu dandaâ€™u. Yeroo kanatti maal gootaa? Jalqaba sheyxaana Rabbiitti mangafadhu (Aâ€™uzu billahi mina sheyxaani rajim jedhi). Hanga wanti keessa kee dhiphisu sirraa deemu obsi. Yoo nama waliin mormii /falmii keessa jiraatte dhiisi biraa deemi. Gaafi baayâ€™ee of gaafachu irraa of dhowwi. Gaafi baayâ€™ee of gaafachun shakkitti nama darba. Yaadota â€œRabbiin maaliif akkana godha? maaliif kana hojjata?â€• Fi kkf sammuu keessaa haaqi. Rabbiin gaafataadha malee gaafatamaa miti. Mootiin moototaa akkamitti wanta hojjatuuf gaafatama? Wanta hundaa ogummaa fi beekumsaan waan hojjatuuf gonkumaa Rabbiin hin gaafatamu. Qurâ€™aana qaraâ€™i. Duâ€™aayi godhi. Yaa Rabbii takka erga nu qajeelchite qalbii teenya haqa irraa hin dabsin jedhi. (Duâ€™aayi suura Ali-Imraan 3:8 irra jiru qaraâ€™i).

â€œYommuu taqwaan(sodaan Rabbii) qalbii marsuu, sodaan biraa ni bada.â€• Yommuu qalbiin tee taqwaan guuttamtu, sodaan hiyyummaa,sodaan diinaa, dhiphinni, gaddi fi kkf sirraa achi deemu. Yommuu taqwaan qalbii tee guutu, ifa imaanatin ardii irra deemta. Salphatti fedhii keeti fi sheyxaanaf gabra hin taatu. Rabbiin furqaana (dhugaa fi soba addaan baasu) fi makrajaa (rakkoo keessaa karaa ittiin bahan) si godha. Kanaafu guyyaa guyyaan beekumsa faayda qabdu barbaadun imaana, taqwaa keenya haa dabalannu.

> Fiixe milkaaâ€™inna olâ€™aanaa irra ijjachuu yoo barbaadde, Qurâ€™aana, Sunnaa Rasuula (SAW), duâ€™aayi, zikrii, iklaasa, sabrii fi taqwatti maxxani. Adeemsa kee keessatti madaalama taâ€™i Insha Allah ni geessaa gaâ€™uumsa kee.

Yommuu warrii kee si arrabsan yookiin walii hin galle, yookiin amaloota isaani keessaa tokko yoo jibbite maal goota? Jalqaba yommuu isaan faalla kee deeman wulataa isaan si oolanii fi si guddisuuf wanta jala darban yaadadhu. Yeroo baayâ€™ee xaari isaani irraanfanne isaan faallessuf olkaana. Yommuu si arrabsan seeqadhu bakka sanii deemi, isaan waliin garmalee hin mormiin, jechoota isaani irraanfadhu. Sababni isaas jechoonni isaani rakkoo isaan si guddisuuf jala darbanii gadi. Yommuu isaan waliin waa irratti walii hin galle, â€˜kiyya qofatu taâ€™aaâ€™ dhiisiti miidhaa walii galteen dhabamuu ilaali. Yoo walii galuu dhiisun keessan rakkoo guddaa kan fiduu fi hariiro kan kutu yoo taâ€™e, yaada isaani irratti walii gali. Ammas wulataa fi xaari isaani hin dagatin. Yoo amala badaa isaan irratti agarte, duâ€™aayi isaani godhi. Bakka kanatti sheyxaanni akka si hin gowwomsine of eeggadhu. Warra kee akka tufattu si godha. Sanyii isaan jibbuu qalbii kee keessatti facaasa. Yeroo kanatti sababa isaanitin bakka gaarii akka geette yaadadhu. Kanaafu qormaata sheyxaanni sitti darbu gadii liqimsuun duâ€™aayi isaani godhi. Nabiyyana Ibraahim (AS) yaadadhu akkamitti abbaa isaa waliin jiraacha akka ture. Abbaan isaa mushrika haa taâ€™uuyyu malee duâ€™aayi isaaf gochaa ture.

Akkamitti fi yoomin cubbuu/baditti akka kuftu hin beektu yoo Rabbiin si hin eegin. Kanaafu, dhuma badaa cubbuu fi wanta fokkuu irraa dhalatu irraa tikfamuuf Rabbiitti warwaadhu, duâ€™aayi godhi.

Jedhi: Yaa Rabbii sheyxaana, cubbuu fi wanta fokkuu irraa nu tiksii.â€• Kuni karaa badiin addunyaa yeroo ammaa keessa jirtu irraa baraaramtuni.

Of tuulu-Kibir
Namni cubbuu ofii yommuu beeku hangam akka dadhabaa taâ€™e ni beeka. Hojii gaggaari baayâ€™ee yommuu hojjattu yookiin qabeenya baayâ€™ee yommuu horattu, sheyxaanni cubbuu kee si irraanfachisuun akka boontu si godha. Ergasii waxmadii isaa keessa seenta. Namoota beekumsaan si caalan ykn qabeenyan si gadi taâ€™an akka tufattu si taasisa. Yaada isaani akka hin fudhanne si godha. Karaa kanaan sheyxaanni namoota amantii keessaa isaan baasa. Kanaafu hojiin kee baayâ€™ee yommuu sitti fakkaatu cubbuu kee yaadadhu of gadi qabi. Namoonni baayâ€™een hojii gaarii si caala akka hojjatan yaadadhu. Hojiin gaariin kamiyyuu ati hojjattu mataa keetif carraaqa akka jirtu beeki (ilaali Al-Qurâ€™an 29:6) â€“ sadaqaa yoo kennatte guyyaa Qiyaama mindaa argachuuf deemta, namoota karaa sirritti yoo qajeelchite boru mindaa argatta. Kanaafu mataa keetif carraaqa jirta. Hojii gaarin of tuulun nuuf ni malaa ree?

Diina naannoo keetti hin uumin. Nageenyan jiraadhu. Hamaa fi maqaa balleessu irraa dheessi. Jibba, waanyu fi gadoo kuufachu irraa of qulqulleessuf carraaqi. Hamni, jette jetten, maqaa balleessun, jibbi, waanyun, shakkiin fi gadoon hundewwaan namoonni diina walitti taâ€™aniidha. Dubbii xiqqeessi. Kaayyoo kee irratti xiyyeefadhu. Wanta si hin fayyanne achi dhiisi. Namoota araarami. Dogongora isaani irra darbiif. Dogongora keetif dhiifama gaafadhu. Sheyxaana obboleessa/obboleetti nagaha akka shakkitu si taasisu itti qabsaaâ€™i. Duâ€™aayitti maxxani. Kunniin karaa diina uumu irraa ittiin baraaramtudha. Rabbii nu haa gargaaru.

Miira fi yaada kee tooâ€™adhu. Sab-qunnamti(social media) irratti hin gowwomiin. Yoo nama tokko irraa jaalalan qabamte, miira kee addunyatti hin labsin. â€œSi jaaladha â€¦ tiyya,Sirraa obsuu dadhabee.. fi kkf jechuun facebook irratti hin maxxansiin. Laala jaalala irratti yoo obsitee fi jechoota hin taane dubbachuu irraa yoo of qusatte, Insha Allah Rabbiin mindaa kee si kafala. Obsiiti karaa sirrii hordo fii. Yoo garmalee sitti ulfaate, nama amantu fi kan gorsa gaarii si laatu dandaâ€™u irraa gorsa barbaadi.

> **Namoota irratti tooâ€™ataa taane hin ergamne.** Dogongora isaani xixiqqoo isaan irra barbaadun ifatti baasuf hin tattaafatin. Yommuu ati dogongora xiqqaa namoota ifatti baasuf tattaafattu, dogongorri/aybiin kee guddaan ifatti baha.

Takkaa saala faalla fuudhu dandeessu waliin taphaa jalqabnaan, ergasi sansalata san keessaa bahuun sitti ulfaata. Sheyxaani haala kanaan si sossobu dandaâ€™a,â€•Salaama jedhiin ajrii argattaa. Silaa wanta biraa isa/ishii waliin hin hojjattu salaamuma jedhiin.â€• Eeti salaama waliin jechuun badooma hin qabu. Garuu sheyxaanni isa/ishii waliin akka chaati gootu si dhiiba. Yoo guyyaa guyyaan isaaf/ishiif miseeji barreessu itti fufte sheyxaanni suutuma suutan harkatti si galfata. Ergasi osoo of hin beekin cubbutti kufuu dandeessa. Karaan irra gaariin fitna (qormaata, badii) yeroo ammaa kanaatirraa ittiin baatu saalla faalla waliin makamu dhiisu, duâ€™aayi fi zikrii gochuu, beekumsa nama fayyaadu barbaadu fi taqwaa qabaachudha. Online irratti chat gochuu dhiisudha.

Murtii hundaa mataa kee qofaan hin murteessin. Namoota hagaa kan beekumsaa fi bilchinna qaban waliin mariâ€™adhu. Yoo dhiirsa taate haadha manaa tee waliin mariâ€™adhu. Hanga feete ani beekadha jette yoo of ilaalte yeroo hundaa guuttamaa miti, hanqinna wayii ni qabda. Yommuu

shuura(marii) namoota waliin adeemsifte fi Rabbiitti hirkatte murtoo wayii murteessitu, InshaAllah murtoon kee faaydi kan qabu taâ€™a. Dhuma murtoo keetif garmalee hin dhiphattu yommuu namoota mariâ€™achistu fi Rabbiitti hirkattu. Garuu adda yoo murteessite hadhaa baayâ€™ee dhandhamta.

> Amala gaarii malee amala badaa warra kee irraa hin dhaalin. Yoo amala badaa isaan irraa kan dhaaltu taate yeroodhaan jijjiruuf tattaafadhu.

Yommuu mana namaa seenuf deemtu balbala dhahi.Salaama irratti qaraâ€™i, seenuf hayyama gaafadhu. Qajeela fundure balbalaa osoo hin taâ€™in gara cinaa balbalaatti dhaabbadhu. Eenyu ati yommuu siin jedhan â€˜Ana anaâ€™ hin jedhin. Kana irra Ani ebalu jedhi. Yoo dubartiin qofti mana jiraatte hin seenin duubatti deebiâ€™i hanga dhiirri yookiin abbaan manaa dhufu eegi. Yoo duubatti deebiâ€™i jedhamte osoo hin mufatin gara duubatti deebiâ€™i. (ilaali Suuraa An-Nuur 24:28) Balbala fundura dhaabbachuun ijaan mana keessa hin ilaalin. Mana keessa erga seente boodas dubartoota mana keessaa irraa ija kee gadi qabadhu.

Yommuu namni tokko gaafi si gaafatu, â€˜kana hin beektu sila osoo hagana geettuâ€™ jechuun isa/ishii gadii hin xiqqeessin. Kaleessa akkuma isaa/ishii nama waa hin beekne turte. Harâ€™a garuu Rabbiin beekumsa irraa waa si barsiise. Kanaafu beekumsa keetin hin boonin. Wanta beekturraa suuta fi haala salphaan itti himi. Yoo hin beekin â€˜Ani hin beekuâ€™ jedhi.

> Kasaaran addunyaa tanaan sobamuu fi daandii haqaa (Islaama) irraa jallatu caale ni jiraa sila? Kasaaran addunyaa tana kaayyoo dhumaa godhachuu fi Aakiraa dagachuu caale ni jiraa?

Yommuu cubbutti kuftu, gonkumaa akka hin jijjiramne goote of hin ilaalin. Dargaggoonni baayâ€™een sababa hanqinna isaani ilaalutin duubatti harkifatu. â€œCubbuu baayâ€™ee raawwadhe jira,of jijjiruu hin dandaâ€™u.â€• Jedhu. Yookiin immooâ€•Ani nama gaaridha. Rahmanni Rabbii balâ€™aadhaâ€¦..â€• Fi kkf jechuun of sobuu. Yoo nama gaarii taate ammalle hanqinna baayâ€™ee qabdaa nama daran gaarii taâ€™uuf carraaqu qabda. Yoo hanqinnaa baayâ€™ee qabaatte fi cubbutti kufte, isaan si hin laamshessin, jabeenya hin dhabin. Kana irra hanqinna fi dogongora kee jijjiruuf carraaqi. Namoota biroo waliin wal bira of qabuun duubatti of hin harkisin. Eebalu na caala, akka isaa kanatti hojjachuu hin dandaâ€™u jechuun duubatti of hin harkisin. Akkasumas, ani ebaluun caala jechuun gara funduraatti deemu irraa hin rinciciin. Hojii keetif itti gaafatamaan siyi,mitiree? Duniyaattis Aakirattis hojii keetif si malee eenyullee hin gaafatamu. Kanaafu hojii kee miidhagsi.

Yommuu namoota irraa waa barbaaddu, wanta xiqqaa isaan gaafadhu. Yoo wanta baayâ€™ee fi irra deddeebite gaafatte, si jibbu,si xiqqeessu. Hanga dandeessun liqaa irraa dheessi. Yoo garmalee si hin barbaachisin liqaaf namootatti hin fiigin. Haajaa keetif Rabbiin gaafadhu. Yommuu namoonni,â€•Kana barbaaddaa? Qarshii si kennu? Fi kkf â€œsiin jedhan tole hin jedhin yoo rakkoo hin qabaatin. Kana irra â€˜jazakallahu keyran, Alhamdulillah nan qaba hin barbaadu.â€™ jedhin. Wanta qabdutti gammadi,harka namaa hin ilaalin, nama soreessa, jaallatamaa fi gammadaa ni taatati.

Jalqaba jijjirama keeti irratti iklaasni fi ijjannnoon kee laafa taâ€™uu dandaâ€™u. Garuu akkuma yeroon darbuu fi qabsoon kee itti fufuun, InshaAllah iklaasa fi ijjannoo argataa adeemta. Garuu qabsoo kee keessatti iklaasa fi ijjannoo argachuuf barbaadu hin dagatin. Sababni isaas isaan lamaan kunniin

buâ€™uurale milkaaâ€™innati.

Haleellan jechoota namoota ijjannoo kee hin laamshessin. Yoo namoonni hijaab uffachuu keetif sitti qoosan, abdii kutun hijaaba ofirraa hin mulqin. Beeki hijaabni kabaja fi qulqullummaa kee kan eegudha. Sirna itti bulmaata keetti maxxani. Haala jireenya maraatu yeroo ammaa hin akkeessin.

Date Created
August 23, 2016
Author
admin